

*І.В. Глущенко, Національний технічний університет
"Харківський політехнічний інститут"*

УПРАВЛІННЯ ВАЛЮТНИМ РИЗИКОМ ЛІЗИНГОВИХ КОМПАНІЙ

Необхідність забезпечення надійності та конкурентоспроможності лізингової компанії робить нові наголоси в системі її менеджменту – посилюється роль ризикового менеджменту в загальній системі управління. Коливання валютних курсів є одним з головних факторів, що впливають на грошові потоки лізингових компаній, і тому управління валютним курсом має бути обов'язковою складовою системи ризикового менеджменту компанії.

Організація системи менеджменту валютного ризику повинна відповідати декілька принципам:

- 1) сприяти досягненню стратегічних цілей компанії;
- 2) забезпечувати операційну (поточну) ефективність через доцільне використання ресурсів;
- 3) відповідати процесам та стандартам процедур загального менеджменту компанії.

Для забезпечення функції ризикового менеджменту в лізингових компаніях виділяють структурні одиниці (кредитний комітет, комітет з управління ризиками, департамент ризик-менеджменту), що відповідають за відповідні аспекти управління ризиками. Ефективна побудова організаційної структури може сприяти зниженню операційних ризиків компанії, якщо вона дозволяє приймати рішення, що базуються на принципах незалежності, формалізації, колегіальності та ліміті відповідальності.

Практика управління ризиками доводить необхідність командної роботи різних спеціалістів лізингової компанії. Для прийняття рішення необхідні експертизи таких відділів, як юридичного, фінансового, маркетингового, досліджень та розвитку, бухгалтерії. Тому Комітет з управління ризиками, типова для вітчизняних лізингових компаній організаційна одиниця, що відповідає за управління ризиками, повинен розглядатися як власник процесу, що організує та проводить контроль процесу збору інформації, оцінки та моніторингу ризиків, застосування заходів щодо їх зниження.

Валютний ризик може проявлятися у трьох головних видах: операційному (трансакційному), економічному та трансляційному. Трансакційний валютний ризик – це можливість зміни вартості грошових потоків, які деноміновані в іноземній валюті (лізингові платежі). Економічний – вплив змін валютних курсів на попит на послуги компанії (попит на лізингові продукти, що деноміновані у певній валюті). Бухгалтерський валютний ризик. Всі три види валютного ризику актуальні та потребують аналізу, оцінки та визначення заходів щодо їх зниження (табл. 1).

Види валютного ризику та методи управління ними

Вид ризику	Відділ, що має доступ до інформації	Заходи мінімізації ризику
Трансакційний	Фінансовий департамент	Підтримка відповідності лізингових платежів валюті кредиту. Інструменти грошового ринку
Економічний	Відділ маркетингу	Аналіз валют лізингового портфеля з точки зору його привабливості для лізингоотримувачів
Трансляційний	Фінансовий департамент	Управління структурою активів та пасивів лізингової компанії

Перелічені в таблиці департаменти повинні проводити контроль за валютним ризиком та виносити висновки своїх спостережень на обговорення спеціального Комітету, який щомісячно аналізує дію валютних ризиків, робить попередження та вживає необхідних заходів. У світовій практиці лізингового бізнесу таким комітетом є Комітет з управління активами і пасивами. Крім валютного ризику, до компетенції цього комітету належить управління ризиком ліквідності та процентним ризиком компанії. Кредитний комітет звичайно наділено повноваженнями щодо кредитних ризиків – ризику предмету лізингу (ринкової ліквідності, неповернення, ризик втрати), ризик контрагента та ризик забезпечення.